

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

55 211 04 Díszlettervező

Komplex szakmai vizsga

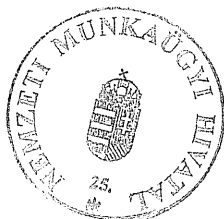
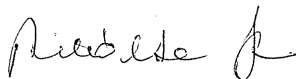
Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Művészettörténet - bútór- és tárgytörténet

A vizsgafeladat időtartama: 30 perc (felkészülési idő 20 perc, válaszadási idő 10 perc)
A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 20%

A 315/2013. (VIII. 28.) Korm. rendelet 3. § (2) bekezdésében foglaltak alapján a szakmai vizsga szóbeli tételeit a 001136/2014-5522 számon kiadom.

EREDETIVEL MINDKÉNTEN
MEGŐRVEZŐ MÁSOLAT

Jóváhagyta:

Szakál Ferenc Pál
főosztályvezető

2014

NEMZETI MUNKAÜGYI HIVATAL
Szak- és Felnőttképzési Igazgatóság

Érvényes: 2014. január 14-től

Szakképesítés-ráépülés: 55 211 04 Diszlettervező

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Művészettörténet - bútor- és tárgytörténet

A vizsgafeladat ismertetése: Művészettörténet korszakainak kiemelkedő alkotói, építészete, szobrászata, festészete, jellemző bútor- és tárgyformálása. Válaszadás a vizsgakövetelmények alapján összeállított, előre kiadott tételsorokból húzott kérdésekre a képző intézmény által kiadott képi anyag segítségével.

A tételekhez használható segédeszközt a vizsgaszervező biztosítja.

A feladatsor első részében található 1-20-ig számozott vizsgakérdéseket ki kell nyomtatni, majd a lapokat pontosan kettévágni. Ezek lesznek a húzótételek.

A második részben található a tanári példány, mely az értékelést segíti.

A tételsor a 37/2013. (V. 28.) EMMI rendeletben foglalt szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye alapján készült.

1. Az ókori egyiptomi művészet. Mutassa be az ókori Egyiptom szobrászatát egy-egy kiemelkedő műalkotáson keresztül!

Jellemezze a korszak ülőbútorát és hétköznapi használati tárgyát, egy festékdörzsölő spalettát!

A tételhez használható segédeszköz:

- Fáraó szobrát ábrázoló fotó
- Írnok szobrát ábrázoló fotó
- Domborművet ábrázoló fotó
- Hátasszéket vagy ülőkét ábrázoló fotó
- Festékdörzsölő spalettát ábrázoló fotó

2. Az ókori görög művészet. Milyen változások történtek az ókori görög szobrászat területén? Mutassa be az egyes korszakok jellemző vonásait! Kiket ábrázoltak és hogyan?

Jellemezze a kor bútorművességét és tárgyformálását egy széken ülő nőt ábrázoló görög vörösalakos váza bemutatásával!

A tételhez használható segédeszköz:

- Teneai Apollón szobrát ábrázoló fotó
- Diszkoszvető szobrát ábrázoló fotó
- Laokoón-szoborcsoportot ábrázoló fotó
- Parthenón-frízt ábrázoló fotó
- Attikai vörösalakos vázát ábrázoló fotó (széken ülő nő motívumával)

3. Az ókori római művészet. Mutassa be az ókori római építészet újításait és jellemző épülettípusait, elemezze építészeti megoldásaikat! Milyen épületdíszítéseket alkalmaztak?

Jellemezze a római nyugágyat, és mutasson be egy korabeli tálat!

A tételhez használható segédeszköz:

- Nîmes-i templomot ábrázoló fotó
- Római Pantheont ábrázoló fotó
- Colosseumot ábrázoló fotó
- Pompeji lakóépületet ábrázoló fotó
- Római nyugágyat ábrázoló fotó
- Római tálat ábrázoló fotó

4. A bizánci művészet. A bizánci templomépület melyik részére került a mozaikkép? Kiket ábrázoltak általában ezek a különleges technikával készült képek, és mi jellemezte ezt az ábrázolást?

Milyen volt Maximianus püspök trónszéke? Mutassa be a bizánci műhelyben készült magyar királyi koronát!

A tételhez használható segédeszköz:

- Justinianus-mozaikot ábrázoló fotó
- Maximianus püspök elefántcsont trónszékét ábrázoló fotó
- Magyar királyi koronát ábrázoló fotó

5. A román kor művészete. Mutassa be a román kor templomépítészetének jellemző vonásait! Milyen díszítést kaptak ezek az épületek, és milyen fényhatások határozták meg belső tereit?

Jellemezze a korabeli templomi padot és egy gyakran használt tárgyat, a gyertyatartót!

A tételhez használható segédeszköz:

- Román templomot vagy székesegyházat ábrázoló fotó
- Román templom belsejét ábrázoló fotó
- Templomi padot ábrázoló fotó
- Gyertyatartót ábrázoló fotó

6. A gótikus művészet. Mutassa be a francia gótikus építészet újításait és a katedrálisok jellemzőit konkrét példákkal illusztrálva!

Hogyan változott meg a korabeli láda elkészítési módja és külseje? Milyen volt a francia gótikus fésű, és mi volt kezdetben a funkciója?

A tételhez használható segédeszköz:

- Francia gótikus katedrális ábrázoló fotó
- Gótikus ládát ábrázoló fotó
- Francia gótikus fésűt ábrázoló fotó

- 7. Az itáliai reneszánsz festészet. Milyen új szemléletet, festészeti és ábrázolási módot hozott az itáliai reneszánsz festészet? Hogyan szakaszoljuk ezt az időszakot, és kik voltak a legnagyobb mesterei?
Mutassa be a leggyakoribb reneszánsz széktípusokat és a jellegzetes festett faenzai fajansztálat!**

A tételhez használható segédeszköz:

- Giotto képét ábrázoló fotó (Szent Ferenc elajándékozta köpenyét)
- Leonardo da Vinci képét ábrázoló fotó (Hölgy hermelinnel)
- Raffaello képét ábrázoló fotó (Szent család a báránnyal)
- Reneszánsz széket ábrázoló fotó
- Reneszánsz faenzai festett tálat ábrázoló fotó

- 8. Az itáliai reneszánsz szobrászat. Milyen azonosságokat mutat az itáliai reneszánsz szobrászat az antik szobrászattal, és miben újította meg azt?
Mik a jellemző jegyei a reneszánsz ágyának? Milyen hatások befolyásolták az itáliai reneszánsz érem (emlékérmé és pénzérmé) fejlődését?**

A tételhez használható segédeszköz:

- Michelangelo szobrát ábrázoló fotó (Dávid)
- Reneszánsz ágyat ábrázoló fotó vagy rajz
- Korabeli érmét ábrázoló fotó

9. Az északi reneszánsz művészet. Milyen jellegzetes vonások különböztetik meg az északi reneszánsz festészetet az itáliaitól, és kik a legnagyobb mesterei?

Mutassa be a reneszánsz lakás két újdonságát: a szekrényt és az asztali órát!

A tételhez használható segédeszköz:

- Dürer képét ábrázoló fotó (Jakob Fugger)
- Id. Pieter Bruegel képét ábrázoló fotó (Vadászok a hóban)
- Reneszánsz szekrényt ábrázoló fotó
- Reneszánsz asztali órát ábrázoló fotó

10. A barokk művészet. Melyek a barokk építészet tipikus megjelenési formái és jellemző jegyei?

Miről ismerhetők fel André-Charles Boulle díszbútorai? Milyenek voltak a barokk kor asztali ezüstedényei, ezüstneműi?

A tételhez használható segédeszköz:

- Szent Péter-bazilikát ábrázoló fotó
- Versailles-i kastélyt és parkját ábrázoló fotó
- Piazza Navonát ábrázoló fotó
- Casa de la Panaderiát ábrázoló fotó
- André-Charles Boulle bútorát ábrázoló fotó
- Barokk asztali ezüstedényt vagy ezüstneműt ábrázoló fotó

- 11. A spanyol barokk művészet. Sorolja fel a spanyol barokk festészet neves alkotóit és röviden ismertesse alkotásaikat! Mutassa be a két kiemelkedő művész, El Greco és Velázquez életművének fontosabb állomásait!**
- Jellemezze a kor bútorművességét a kabinetszekrény, és tárgyformálását az ezüst teáskanna bemutatásával!**

A tételhez használható segédeszköz:

- Három festő egy-egy képét ábrázoló fotó
- El Greco két képét ábrázoló fotó (Orgaz gróf temetése, Guevara kardinális képmása)
- Velázquez két képét ábrázoló fotó (Las Meninas, X. Ince pápa portréja)
- Kabinetszekrényt ábrázoló fotó
- Ezüst teáskannát ábrázoló fotó

- 12. A holland barokk művészet. Ki a holland barokk festészet három kiemelkedő alakja? Mutassa be művészetük sajátos vonásait, kiemelve közülük egy-egy remekművet!**
- Elemesse a korszak tipikus bútorát, a tálalószekrényt és dísztárgyát, egy vázát!**

A tételhez használható segédeszköz:

- Frans Hals képét ábrázoló fotó (Jan Asselyn arcképe)
- Vermeer van Delft képét ábrázoló fotó (A festő és modellje)
- Rembrandt képét ábrázoló fotó (Éjjeli őrjárat)
- Tálalószekrényt ábrázoló fotó
- Madaras vázát ábrázoló fotó

- 13. A rokokó művészet. Kik a francia rokokó festészet meghatározó alkotói? Emelje ki közülük a legjelentősebbet és mutassa be életművét, elemezze egy festményét!
Hogy nézett ki egy korabeli komód, és mi jellemezte a kor porcelánfiguráit?**

A tételhez használható segédeszköz:

- Három festő egy-egy képét ábrázoló fotó
- Watteau képét ábrázoló fotó (Indulás Cytherae szigetére)
- Komódot ábrázoló fotó
- Porcelánfigurát ábrázoló fotó

- 14. A klasszicista művészet. Hogyan határozná meg a klasszicista építészet fontosabb jellemzőit? Ismertesse kiemelkedő alkotásait, és nevezze meg azok alkotóit!
Jellemezze a kor bútorművességét egy empire szék, és tárgyformálását egy fedeles porcelánváza bemutatásával!**

A tételhez használható segédeszköz:

- Párizsi Pantheont ábrázoló fotó
- Párizsi Madeleine-templomot ábrázoló fotó
- Empire széket ábrázoló fotó
- Fedeles porcelánvázát ábrázoló fotó

15. A magyarországi klasszicista művészet. Mutassa be a magyarországi klasszicista építészet legszebb alkotásait, ismertesse jellemző vonásaikat, és említse meg alkotóiknak, a korszak híres magyar építészeinek nevét!

Milyen volt egy korabeli szekrény és egy porcelán mokaalkészlet formája és díszítettsége?

A tételhez használható segédeszköz:

- Nemzeti Múzeumot ábrázoló fotó
- Esztergomi székesegyházát ábrázoló fotó
- Szekszárdi megyeházát ábrázoló fotó
- Fehérműs szekrényt ábrázoló fotó
- Herendi porcelán mokaalkészletet ábrázoló fotó

**16. Az eklektika. Mit nevezünk eklektikus építészetnek, melyek a legismertebb példái Európában, kik a magyar képviselői, és mely épületeiket láthatjuk Budapesten?
Hogyan illeszkednek az eklektika korának lakberendezésébe a századvégi bambusz bútorok és a keretóra?**

A tételhez használható segédeszköz:

- Sacré Coeur ábrázoló fotó
- Várkert Bazárt ábrázoló fotó
- XIX. század végi bambusz bútor ábrázoló fotó
- Keretórát ábrázoló fotó

17. Az impresszionizmus. Foglalja össze az impresszionisták törekvéseit, elveit, jellegzetes ábrázolási és festészeti megoldásait, illetve mutassa be legnagyobb alkotóinak egyéni útját!

Mi volt Michael Thonet újító szerepe, bútorainak újszerűsége? Milyen volt egy újságtartó nádkeret a Monarchia kávéházaiban?

A tételhez használható segédeszköz:

- Monet képét ábrázoló fotó (A roueni katedrális)
- Renoir képét ábrázoló fotó (Csónakosok reggelije)
- Gauguin képét ábrázoló fotó (Lovasok a tengerparton)
- Van Gogh képét ábrázoló fotó (Út ciprussal)
- Cézanne képét ábrázoló fotó (Az almáskosár)
- Tonettszéket ábrázoló fotó
- Újságtartó nádkeretet ábrázoló fotó

18. A szecesszió. Melyek a szecessziós építészet jellemző vonásai, legismertebb európai és magyar tervezői, épületei, építészeti emlékei?

Miről ismerhetők fel Mackintosh bútorai, és milyen egy Émile Gallé-üvegváza?

A tételhez használható segédeszköz:

- Casa Batlló ábrázoló fotó
- Abbesses metróállomást ábrázoló fotó
- Iparművészeti Múzeumot ábrázoló fotó
- Mackintosh Hill House nevű székét ábrázoló fotó
- Émile Gallé-üvegvázat ábrázoló fotó

19. Az avantgarde. Sorolja fel az avantgarde festészet célkitűzéseit, különböző irányzatait, valamint törekvéseit legismertebb festőinek művein keresztül!

Mi Breuer Marcell Vaszilij-székének bútortörténeti jelentősége? Melyek Marianne Brandt hamutartóinak jellegzetes vonásai?

A tételhez használható segédeszköz:

- Munch képét ábrázoló fotó (Sikoly)
- Matisse képét ábrázoló fotó (Music)
- Mondrian képét ábrázoló fotó (Vörös–sárga–kék kompozíció)
- Breuer Marcell Vaszilij-székét ábrázoló fotó
- Marianne Brandt egyik hamutartóját ábrázoló fotó

20. A XX. század és napjaink művészete. Mutassa be a XX. század első felét meghatározó legnagyobb építészeket és újító szemléletüket, valamint beszéljen a közelmúlt néhány emblematikus épületéről!

Milyen változásokat hozott a műanyag bútortörténeti felhasználása? Jellemezze Philippe Starck ikonikus citromfacsaróját!

A tételhez használható segédeszköz:

- Villa Savoye-t ábrázoló fotó
- Louvre üvegpiramisát ábrázoló fotó
- Philippe Starck Juicy Salif nevű citromfacsaróját ábrázoló fotó

AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI

Tanári példány

- 1. Az ókori egyiptomi művészet. Mutassa be az ókori Egyiptom szobrászatát egy-egy kiemelkedő műalkotáson keresztül!**
Jellemezze a korszak ülőbútorát és hétköznapi használati tárgyát, egy festékdörzsölő spalettát!

A tételhez használható segédeszköz:

- Fáraó szobrát ábrázoló fotó
- Írnok szobrát ábrázoló fotó
- Domborművet ábrázoló fotó
- Hátasszéket vagy ülőkét ábrázoló fotó
- Festékdörzsölő spalettát ábrázoló fotó

Kulcsszavak, fogalmak:

- Fáraósobrok megformálásának lényege, anyaghasználat (diorit, gránit) – frontális, időtlen, monumentális kőszobor, jellemábrázolás nincs
- Írnok szobra és szolgáltsobrok: statikus jellegű, merev, portrészzerű kifejező arc (festett mészkő, agyag, fa), lefelé a ranglétrán veszít merevségéből
- Domborművek fajtái: mélyített, lapos, magas dombormű – legnagyobb felületek törvényén alapuló ábrázolás, fáraó életének jelenetei, ábrázolt figurák mérete rang szerint változó
- Bútorok fajtái, anyaghasználat és színvilág, jellemző díszítések: ülő- és fekvőbútorok, fa, stilizált fafaragás, festett táblák, istenek szimbólumai
- Használati tárgyak anyaga, díszítettsége: kő-, fa-, agyagtárgyak, faragott vagy festett, síkszerű, stilizált díszítés

2. Az ókori görög művészet. Milyen változások történtek az ókori görög szobrászat területén? Mutassa be az egyes korszakok jellemző vonásait! Kiket ábrázoltak és hogyan?

Jellemezze a kor bútorművességét és tárgyformálását egy széken ülő nőt ábrázoló görög vörösalakos váza bemutatásával!

A tételhez használható segédeszköz:

- Teneai Apollón szobrát ábrázoló fotó
- Diszkoszvető szobrát ábrázoló fotó
- Laokoón-szoborcsoportot ábrázoló fotó
- Parthenón-frízt ábrázoló fotó
- Attikai vörösalakos vázát ábrázoló fotó (széken ülő nő motívumával)

Kulcsszavak, fogalmak:

- Archaikus kor: Teneai Apollon szobra – ruhátlan győztes atléta (sportolók szobra), frontális beállítás (egyiptomi hatás), feszülő izmok, „archaikus mosoly”
- Klasszikus kor: Diszkoszvető szobra (Mürón) – sportoló bronzszobra, több egymást követő mozdulat egyesítése – merészen elcsavart test, ellentétes irányok (kontraposzt), életteli emberi test ábrázolása
- Hellenisztikus kor: Laokoón-csoport (Agészandrosz, Athénodórosz, Polüdórosz) – szenvedélyes és feszültséggel teli ábrázolás, ellentétes mozdulatok, eltorzult arcok – harmonikus összhatás
- Domborműszobrászat: Parthenón-fríz (Pheidiasz) – magas dombormű, emberi alakok (istenek) ábrázolása, fejek egy vonalban (izokefália)
- Szék: hajlított támlájú (tömör vagy áttört), íves lábú, festett fa, bronz
- Vörösalakos váza: hétköznapi jelenetek ábrázolása, feketére festett háttér, agyagszínű (vörös) alakok, finom rajzolat, dekoratív sordíszek (palmetta, meander)

3. Az ókori római művészet. Mutassa be az ókori római építészet újításait és jellemző épülettípusait, elemezze építészeti megoldásaikat! Milyen épületdíszítéseket alkalmaztak?

Jellemezze a római nyugágyat, és mutasson be egy korabeli tálat!

A tételhez használható segédeszköz:

- Nîmes-i templomot ábrázoló fotó
- Római Pantheont ábrázoló fotó
- Colosseumot ábrázoló fotó
- Pompeji lakóépületet ábrázoló fotó
- Római nyugágyat ábrázoló fotó
- Római tálat ábrázoló fotó

Kulcsszavak, fogalmak:

- Kőtemplom: négyzet alaprajz, magas talpzat, homlokzati lépcsősor, mély előcsarnok korinthuszi oszlopsorral, cella falán fél oszlopok (újítás), timpanon, ablaktalan cella, nagyméretű kapu
- Pantheon: kupolával fedett kör alaprajzú templom (újítás), mély előcsarnok oszlopsorral, kupola tetején nyílás az ablak, belső tér – arany metszés, falfülkék
- Colosseum: amphitheatrum – ovális küzdőtér, körbeveszi az emelkedő nézőtér padsora, homlokzat, oszloprendek – dór, ión, korinthuszi (colosseum-motívum)
- Lakóépület: oszlopsorral szegélyezett átrium (nyitott tetejű udvar) köré épített lakóterek, belső falakon nagy falképek
- Nyugágy: alvásra és evésre használták – esztergált lábak, íves fejrész, bronzelemek (ló- és öszvérfej), színes üvegberakás
- Tál: domborműves díszítésű agyag- és bronzedények

- 4. A bizánci művészet. A bizánci templomépület melyik részére került a mozaikkép? Kiket ábrázoltak általában ezek a különleges technikával készült képek, és mi jellemezte ezt az ábrázolást?
Milyen volt Maximianus püspök trónszéke? Mutassa be a bizánci műhelyben készült magyar királyi koronát!**

A tételhez használható segédeszköz:

- Justinianus-mozaikot ábrázoló fotó
- Maximianus püspök elefántcsont trónszékét ábrázoló fotó
- Magyar királyi koronát ábrázoló fotó

Kulcsszavak, fogalmak:

- Justinianus-mozaik: templom apszisának oldalfalán, császár és felesége kíséretükkel ajándékot ad a templomnak, főalakok portrészzerű hűséggel, méltóságteljes mozdulatlanság, frontális beállítás, szimmetria, fejek egy magasságban (izokefália), arany háttér
- Trónszék: hellenisztikus elefántcsont-faragások, fülke kiképzésben figuraábrázolás (Jézus és evangélisták, Mária és József életéből vett jelenetek), lapos, háttérbe tapadó motívum
- Magyar királyi korona: bizánci műhelyben készült – rekeszzománc képekkel díszített – aranylapokon elhelyezett zománcozás, díszítő motívumok (fémművesség magas szintje), figurális ábrázolás (császár és császárnő, társalkodónők, táncosnők)

5. A román kor művészete. Mutassa be a román kor templomépítészetének jellemző vonásait! Milyen díszítést kaptak ezek az épületek, és milyen fényhatások határozták meg belső tereit?

Jellemezze a korabeli templomi padot és egy gyakran használt tárgyat, a gyertyatartót!

A tételhez használható segédeszköz:

- Román templomot vagy székesegyházat ábrázoló fotó
- Román templom belsejét ábrázoló fotó
- Templomi padot ábrázoló fotó
- Gyertyatartót ábrázoló fotó

Kulcsszavak, fogalmak:

- Román kori keresztény templom, székesegyház: latin kereszt alaprajz (kötött boltozási rendszer), 3 vagy 5 hosszhajó (szentélyhez vezet), oldalain 2 vagy 4 mellékhajó, kereszthajó (szentély előtt), masszív falak, zömök torony. Belső tér: vaskos oszlopok, pillérek, félköríves boltozat, nehéz tető (dongaboltozat tartja), keskeny íves ablakok, kevés fény – sötét és hideg, sejtelmes belső terek. Belső díszítés: szobrok – trónoló Krisztus, szimbolikus személyek, oszlopfőn, kapubéleten, szószéken, szentélykorláton, falfestmények (háttér nincs, perspektíva nincs, fény-árnyék nélkül)
- Bútor: (láda, pad fő berendezési tárgy) – ülőhelyek között vékony oszlopok, félköríves árkádok, baldachin és két oldalt áttört minták – faragott, festett fa
- Gyertyatartó: templomi berendezési tárgy – kézművesség a templomdíszítés szolgálatában, jelképes figurális és állatábrázolás, fémmegmunkálás és bronzművesség

6. A gótikus művészet. Mutassa be a francia gótikus építészet újításait és a katedrálisok jellemzőit konkrét példákkal illusztrálva!

Hogyan változott meg a korabeli láda elkészítési módja és külseje? Milyen volt a francia gótikus fésű, és mi volt kezdetben a funkciója?

A tételhez használható segédeszköz:

- Francia gótikus katedrális ábrázoló fotó
- Gótikus ládát ábrázoló fotó
- Francia gótikus fésűt ábrázoló fotó

Kulcsszavak, fogalmak:

- Építészeti újítások: külső támív- és támpillérrendszer, bordás keresztboltozat, keskenyebb falak
- Katedrálisok egyéb jellemzői: 3-3 kereszt- és hosszhajó (5 hajós szentélyrész), csúcsívek, hatalmas ablakok (kőrács, színes üveg), kéttornyos homlokzat, gazdag szobordíszű bejárat (St. Denis, Chartres, Notre Dame, Reims, Amiens)
- Láda: fűrészmalom feltalálása, gyalu, asztalosság kialakulása, sarokkötés, keretesbetétes szerkesztés, faragott díszítés, kulcspajzs, egymásra helyezett ládák mint a szekrény előfutára
- Francia gótikus fésű: puszpángfa, áttört faragás, liturgikus majd világi használat, feliratok

- 7. Az itáliai reneszánsz festészet. Milyen új szemléletet, festészeti és ábrázolási módot hozott az itáliai reneszánsz festészet? Hogyan szakaszoljuk ezt az időszakot, és kik voltak a legnagyobb mesterei?**
- Mutassa be a leggyakoribb reneszánsz széktípusokat és a jellegzetes festett faenzai fajansztálat!**

A tételhez használható segédeszköz:

- Giotto képét ábrázoló fotó (Szent Ferenc elajándékozta köpenyét)
- Leonardo da Vinci képét ábrázoló fotó (Hölgy hermelinnel)
- Raffaello képét ábrázoló fotó (Szent család a báránnyal)
- Reneszánsz széket ábrázoló fotó
- Reneszánsz faenzai festett tálat ábrázoló fotó

Kulcsszavak, fogalmak:

- Humanizmus, természeti jelenségek, antik kultúra
- Lazúros festésmód, perspektivikus ábrázolás, árnyékok, anatómiai ismeretek
- Trecento: Giotto (freskófestészet)
- Quattrocento: Masaccio, Mantegna, Leonardo da Vinci („homo universale”, sfumato), Uccello, Botticelli, Giorgione
- Cinquecento: Michelangelo (emberi test – szobrász), Tiziano, Raffaello
- Szék: Strozzi-szék, ollósszék (Savonarola- vagy Dante-szék), deszkalap-lábú szék, bevont szék (bőr, bársony)
- Faenzai festett tál: mitológiai jelenetek, díszes keret (grotesque), fehér máz, jellegzetes színek (kék, sárga, zöld, barna)

8. Az itáliai reneszánsz szobrászat. Milyen azonosságokat mutat az itáliai reneszánsz szobrászat az antik szobrászattal, és miben újította meg azt?

Mik a jellemző jegyei a reneszánsz ágynak? Milyen hatások befolyásolták az itáliai reneszánsz érem (emlékérmé és pénzérme) fejlődését?

A tételhez használható segédeszköz:

- Michelangelo szobrát ábrázoló fotó (Dávid)
- Reneszánsz ágyat ábrázoló fotó vagy rajz
- Korabeli érmet ábrázoló fotó

Kulcsszavak, fogalmak:

- Önállóság az épületplasztikától, körüljárhatóság, kontraposzt
- Ghiberti, Donatello (épülettől független bronzplasztika és lovas szobor újbóli megjelenése), Verrocchio, Michelangelo (hósszá magasztosított ember), Cellini
- Reneszánsz ágy: függönnyel körülvett ágy, függesztett mennyezet, mennyezetes ágy, esztergált oszlopok, párkányok, intarzia, szobrok, baldachin
- Emlékérme: antik érme gyűjtésének divatja (főúri udvarokban), festők, szobrászok, építészek is készítettek érmeket, Pisanello
- Pénzérme: itáliai kereskedővárosok, aranypénz (Firenze, 1252), művészi érték, megnövekedett éremfelület, gondosabb kidolgozás

9. Az északi reneszánsz művészet. Milyen jellegzetes vonások különböztetik meg az északi reneszánsz festészetet az itáliaitól, és kik a legnagyobb mesterei?

Mutassa be a reneszánsz lakás két újdonságát: a szekrényt és az asztali órát!

A tételhez használható segédeszköz:

- Dürer képét ábrázoló fotó (Jakob Fugger)
- Id. Pieter Bruegel képét ábrázoló fotó (Vadászok a hóban)
- Reneszánsz szekrényt ábrázoló fotó
- Reneszánsz asztali órát ábrázoló fotó

Kulcsszavak, fogalmak:

- Hétköznapi témák, aprólékos részletezés, nincs freskófestészet
- Jan van Eyck: olajfesték, fény, pontos részletek, perspektíva, szignó
- Dürer: kivételes rajztudás, vallásos témák, portrék, metszetek
- Ifj. Hans Holbein: portrék, oltárképek, könyvillusztrációk, realizmus, technikai virtuozitás, tárgyi kultúra
- Bosch: fantáziavilág, bűnök, gyarlóságok, szimbolikus alakok, sajátos ikonográfia
- Id. Pieter Bruegel: egyedülálló atmoszféra és tájábrázolás, paraszti életképek, aprólékos megfigyelések, valóság és képzelet egyesítése
- Reneszánsz szekrény: új bútortípus (kezdetben sekrestyékben), láda magasabb változata, pilaszteres díszítés, ajtók, fiókok
- Reneszánsz asztali óra: Németország, tekercsrugó, fémház, különböző formák

10. A barokk művészet. Melyek a barokk építészet tipikus megjelenési formái és jellemző jegyei?

Miről ismerhetők fel André-Charles Boulle díszbútorai? Milyenek voltak a barokk kor asztali ezüstedényei, ezüstművei?

A tételhez használható segédeszköz:

- Szent Péter-bazilikát ábrázoló fotó
- Versailles-i kastélyt és parkját ábrázoló fotó
- Piazza Navonát ábrázoló fotó
- Casa de la Panaderiát ábrázoló fotó
- André-Charles Boulle bútorát ábrázoló fotó
- Barokk asztali ezüstedényt vagy ezüstművet ábrázoló fotó

Kulcsszavak, fogalmak:

- Monumentális templomok (Szent Péter-bazilika), pompás paloták hatalmas díszkertekkel és szökőkutakkal (Versailles), közterek gazdag szobordíszű kutakkal (Piazza Navona), cifra céhházak (Casa de la Panadería)
- Mozgalmas formák, teátrális és illuzionisztikus megoldások, centrális terek, ovális mint kedvelt alaprajz, díszes homlokzat, szerkezet elfedése, oszlopok, Atlasz-figurák, aranyozás, vasműves kapuk
- André-Charles Boulle bútorai: ébenfa, aranyozott bronzdíszek, gyöngyház-, elefántcsont-, teknőcpáncél- és féंबरakások (sárgaréz, ón), gazdag és aprólékos mintázat
- Asztali ezüstedények: gazdagok kiváltsága (reprezentáció is), nagy méretek, meglepő formák, jellegzetes barokk motívumkészlet

- 11. A spanyol barokk művészet. Sorolja fel a spanyol barokk festészet neves alkotóit és röviden ismertesse alkotásaikat! Mutassa be a két kiemelkedő művész, El Greco és Velázquez életművének fontosabb állomásait!**
- Jellemezze a kor bútorművességét a kabinetszekrény, és tárgyformálását az ezüst teáskanna bemutatásával!**

A tételhez használható segédeszköz:

- Három festő egy-egy képét ábrázoló fotó
- El Greco két képét ábrázoló fotó (Orgaz gróf temetése, Guevara kardinális képmása)
- Velázquez két képét ábrázoló fotó (Las Meninas, X. Ince pápa portréja)
- Kabinetszekrényt ábrázoló fotó
- Ezüst teáskannát ábrázoló fotó

Kulcsszavak, fogalmak:

- Spanyol festészet virágkora: F. Zurbaran, J. de Ribera (szenvedélyes ábrázolás, bibliai jelenetek), E. Murillo (érzelgős festészet, hétköznapi témák)
- El Greco: manierizmus mint kiindulópont – barokk, bizánci stílusjegyek, keskeny arcok, emberi alakok megnyújtása, foltszerű ecsetkezelés, jellegzetes színvilág. Orgaz gróf temetése: a valóság rendje és a látomás kavargása mint szimbólum, Krisztus mint fényforrás. Guevara kardinális képmása: a főinkvizítor nyugtalan tekintete (jellemrajz)
- Velázquez: Caravaggio hatása – erőteljes naturalizmus, udvari festő – királyi család portréi (merev, zárkózott emberek), harsány színek kerülése, szürkébe-feketébe ágyazott finom zöldes árnyalatok (portré, táj, történelmi esemény). Las Meninas: életképszerű csoportképmás, udvar tipikus figurái, kiváló jellemek – félárnyékok, surranó fénypászták. X. Ince pápa portréja: pontos jellemrajz, személytelen tárgyilagosság
- Kabinetszekrény: tömörség jellemzi, esztergályozott elemek, gyémántmetszés-dekoráció (csiszolt drágakő formájú díszítő testecskék)
- Ezüst teáskanna: aranyozott ezüst, cikkelyes alakú, nyújtott – kínai boroskancsó mintájára

12. A holland barokk művészet. Ki a holland barokk festészet három kiemelkedő alakja? Mutassa be művészetük sajátos vonásait, kiemelve közülük egy-egy remekművet!

Elemesse a korszak tipikus bútort, a tálalószekrényt és dísztárgyát, egy vázát!

A tételhez használható segédeszköz:

- Frans Hals képét ábrázoló fotó (Jan Asselyn arcképe)
- Vermeer van Delft képét ábrázoló fotó (A festő és modellje)
- Rembrandt képét ábrázoló fotó (Éjjeli őrjárat)
- Tálalószekrényt ábrázoló fotó
- Madaras vázát ábrázoló fotó

Kulcsszavak, fogalmak:

- Frans Hals: Jan Asselyn arcképe – pillanatnyi lelkiállapot, mozdulat közvetlensége, széles, szenvedélyes ecsetvonások, sötét színek (feketék számtalan árnyalata), odavetett tüzes színfoltok
- Vermeer van Delft: A festő és modellje – jellegzetes holland szobabelső aprólékos megfigyeléssel (függöny, asztal, padlózat), elmélyült, színekben gazdag ábrázolás, egyéni képformálás
- Rembrandt: Éjjeli őrjárat – gazdag polgár mint megrendelő – csalódás az újszerű festői megfogalmazás láttán (merész fény-árnyék váltások, sötét árnyékba vetülő fénypászták), csoportjelenet, széles ecsetvonások és a vastagon felrakott festék aprólékos elrendezése, külső szépség helyett belső jellemrajz
- Tálalószekrény: nagy és súlyos bútor tömörsége, az esztergályozott oszlopok és geometrikus díszek, kazetták ellenére is nehézkesség, pogácsalábak, hangsúlyos tetőpárkányzat
- Madaras váza: híres delfti fajanszedények – egyetlen szín (kobaltkék) különféle árnyalataival festett, növényi díszítés és madarak, kezdetben zsúfolt – égetés előtt festve, magas hőfokon égetve

- 13. A rokokó művészet. Kik a francia rokokó festészet meghatározó alkotói? Emelje ki közülük a legjelentősebbet és mutassa be életművét, elemezze egy festményét! Hogy nézett ki egy korabeli komód, és mi jellemezte a kor porcelánfiguráit?**

A tételhez használható segédeszköz:

- Három festő egy-egy képét ábrázoló fotó
- Watteau képét ábrázoló fotó (Indulás Cytherae szigetére)
- Komódot ábrázoló fotó
- Porcelánfigurát ábrázoló fotó

Kulcsszavak, fogalmak:

- XVIII. századi francia festők: F. Boucher (mesterkelt pásztoridill, leplezetlen érzékiség, halványkék, halvány rózsaszín tónusok), J.-H. Fragonard (kor divatos szemlélete, idilli természeti környezet), J.-P. Chardin (életképek, csendéletek, finom festőiség, részletező költőiség)
- A. Watteau: Indulás Cytherae szigetére – álm és valóság keveredése, finomkodó dámák és nőies mozdulatú férfiak, az élet élvezete a középpontban, szerelmi jelenetek idilli környezetben – friss színek, könnyed és aprólékos ecsetkezelés
- Komód: íves vonalvezetés, kiöblösödő forma, virágfüzérék, stilizált levelek, szeszélyes faragványok, stukkódíszek, cizellált bronzveretű fogantyúk
- Porcelánfigura – meissenai porcelán: tipikus jelképei a kornak, egyedüli és páros szobrok (pásztor, pásztorlány, korabeli divat szerint öltözött figurák), eltúlzott mozgalmasság, eleven mozgás, aprólékos kidolgozás, pasztellszínek

14. A klasszicista művészet. Hogyan határozná meg a klasszicista építészet fontosabb jellemzőit? Ismertesse kiemelkedő alkotásait, és nevezze meg azok alkotóit!

Jellemezze a kor bútorművességét egy empire szék, és tárgyformálását egy fedeles porcelánváza bemutatásával!

A tételhez használható segédeszköz:

- Párizsi Pantheont ábrázoló fotó
- Párizsi Madeleine-templomot ábrázoló fotó
- Empire széket ábrázoló fotó
- Fedeles porcelánvázát ábrázoló fotó

Kulcsszavak, fogalmak:

- Boullée és Ledux építészeti elmélete – görög–római kultúra feltámasztása, harmonikus szimmetria, rend és egyszerűség, egyenes vonalak, egyszerű alaprajz, vízszintes tagolás, szigorú arányok – antik jellegű díszítmények (oszlop, timpanon), városi építészet előretörése (soklakásos emeletes bérpalota, múzeum, színház)
- Soufflot: párizsi Pantheon – római mintára épült, görögkereszt-alaprajz, portikusz korinthoszi oszlopokkal, keresztház felett kupola, méltóságteljes kapuzat, nyugodt, áttekinthető térképzés
- Vignon: párizsi Madeleine-templom – Zeusz athéni szentélyének mintájára épült, görög peripterosz rendszerét ismétli, magas alapépítmény, főhomlokzat előtti lépcsősor, korinthoszi stílus. Belső tér: kupolasoros építészeti megoldás
- Hepplewhite-stílusú karosszék: R. Adam tervezte Hepplewhite mintakönyve alapján – könnyed, elegáns forma, szív vagy pajzs alakú támla, részletekben gazdag faragás mahagóni fából, bőrkárpit ülőrész
- Fedeles váza: korai sévres-i porcelán – kehely formájú, íves vonalvezetés, gazdag aranyozás, bőven áradó virágdísz – rokokóból a klasszicizmusba való átmenet

15. A magyarországi klasszicista művészet. Mutassa be a magyarországi klasszicista építészet legszebb alkotásait, ismertesse jellemző vonásaikat, és említse meg alkotóiknak, a korszak híres magyar építészeinek nevét!

Milyen volt egy korabeli szekrény és egy porcelán mokaalkészlet formája és díszítettsége?

A tételhez használható segédeszköz:

- Nemzeti Múzeumot ábrázoló fotó
- Esztergomi székesegyházát ábrázoló fotó
- Szekszárdi megyeházát ábrázoló fotó
- Fehérneműs szekrényt ábrázoló fotó
- Herendi porcelán mokaalkészletet ábrázoló fotó

Kulcsszavak, fogalmak:

- Nemzeti Múzeum (Hild József): nyolcoszlopos főhomlokzati csarnok, előtte lépcsősor, fölötté timpanon, zárt tömeghatás, nyugodt és egyenletes tagolás - gazdag belső térkiképzés, kazettás mennyezetű kupolaterem (római Pantheon mintájára)
- Esztergomi székesegyház (Hild József): görögkereszt-alaprajz (római Pantheon), oldalhomlokzatokhoz illeszkedő tornyok, kupolás hatalmas belső tér, kőpárkányon korinthoszi falpillér. Hagyományos oszlopos, timpanonos homlokzat lépcsősorral
- Szekszárdi megyeháza (Pollack Mihály): hatszlopos középrizalit, bejárati oszlopsor alacsony talapzaton – háromhajós bejárati csarnok, zárt belső udvar, harmonikus, egyszerű, de ünnepélyes
- Fehérneműs szekrény: egyenes vonal jellemzi, a görbék merevek és szimmetrikusak, ajtók faragott díszítése szalagszerű, kis motívumok ismétlődő sorokból. Görög díszítés (tojáslécek, meanderek, gyöngysordíszek), természeti díszek (levél, virág, akantusz, olajág)
- Herendi porcelán mokaalkészlet: ovális, fodros szélű kistányér antikizáló sordísszel, közepén tájképábrázolás, hullámzó falú csésze, szintén tájképi és aranyozott sorminta

16. Az eklektika. Mit nevezünk eklektikus építészetnek, melyek a legismertebb példái Európában, kik a magyar képviselői, és mely épületeiket láthatjuk Budapesten? Hogyan illeszkednek az eklektika korának lakberendezésébe a századvégi bambuszbútorok és a keretóra?

A tételhez használható segédeszköz:

- Sacré Coeurt ábrázoló fotó
- Várkert Bazárt ábrázoló fotó
- XIX. század végi bambuszbútort ábrázoló fotó
- Keretórát ábrázoló fotó

Kulcsszavak, fogalmak:

- Elmúlt korok mintáinak másolása (középületek), homlokzat jelentősége (amit nem követ a belső tér kiképzése), építőművészi és mérnöki tevékenység különválása, új anyagok adta új épülettípusok (pályaudvar, vásár- és kiállítási csarnok)
- Sacré Coeur, Opéra Garnier, Eiffel-torony, Burgtheater, II. Viktor Emánuel emlékműve
- Európai nagyvárosok kialakítása: Párizs (Georges-Eugene Haussmann), Bécs, Budapest
- Ybl Miklós (Várkert Bazár, Operaház, Bazilika), Schulek Frigyes (Halászbástya), Steindl Imre (Országház), Hauszmann Alajos (New York-palota)
- XIX. század végi bambuszbútorok: egzotikum, kecsesség, egyenes és finoman ívelt bambuszrudak, festett vagy lakkozott betétek, ötletes megoldások
- Keretóra: funkció és megjelenés különbsége, antikizáló jelleg, túldíszítettség, aranyozás

17. Az impresszionizmus. Foglalja össze az impresszionisták törekvéseit, elveit, jellegzetes ábrázolási és festészeti megoldásait, illetve mutassa be legnagyobb alkotóinak egyéni útját!

Mi volt Michael Thonet újító szerepe, bútorainak újszerűsége? Milyen volt egy újságtartó nádkeret a Monarchia kávéházaiban?

A tételhez használható segédeszköz:

- Monet képét ábrázoló fotó (A roueni katedrális)
- Renoir képét ábrázoló fotó (Csónakosok reggelije)
- Gauguin képét ábrázoló fotó (Lovasok a tengerparton)
- Van Gogh képét ábrázoló fotó (Út ciprussal)
- Cézanne képét ábrázoló fotó (Az almáskosár)
- Tonettszéket ábrázoló fotó
- Újságtartó nádkeretet ábrázoló fotó

Kulcsszavak, fogalmak:

- Szembefordulás a korabeli akadémizmussal, a festés mint hivatás, világnézeti elkülönülés, impresszió rögzítése, természet, szociális érdeklődés
- Színtan, fénytan, komplementer színek, komplementer hatás, nem palettán kikevert színek, fekete és fehér szín száműzése, dekomponálás, újszerű látószögek
- Egyéni utak és témák: Monet, Renoir, Gauguin, Van Gogh, Cézanne
- Thonet: hajlított farudak (bükk), egyszerű elemek, variálhatóság, sorozatgyártás
- Újságtartó: Monarchia-beli kávéházak jellegzetes darabja, esztergált fanyél (cserélhető változat is létezett), hajlított nád-keret, belső fémszerkezet, sötét árnyalat

18. A szecesszió. Melyek a szecessziós építészet jellemző vonásai, legismertebb európai és magyar tervezői, épületei, építészeti emlékei?

Miről ismerhetők fel Mackintosh bútorai, és milyen egy Émile Gallé-üvegváza?

A tételhez használható segédeszköz:

- Casa Batlló ábrázoló fotó
- Abbesses metróállomást ábrázoló fotó
- Iparművészeti Múzeumot ábrázoló fotó
- Mackintosh Hill House nevű székét ábrázoló fotó
- Émile Gallé-üvegvázát ábrázoló fotó

Kulcsszavak, fogalmak:

- Két eltérő tendencia: funkcionalitás, ill. dekorativitás (hullámzó ornamentika, arany és színes mozaikok, csempék, üvegek), merev szabályok elvetése, egyéni megoldások
- Antoni Gaudí: Sagrada Família, Güell park, Casa Batlló, Casa Milá (Barcelona)
- Metróállomások (Párizs), Karlsplatz megálló (Bécs), Victor Horta-épületek (Brüsszel), Majolikahaus, Sezession (Bécs)
- Lechner Ödön: Iparművészeti Múzeum, Földtani Intézet, Postatakarékpénztár
- Gresham-palota (Budapest), Cifrapalota (Kecskemét)
- Mackintosh-bútor: különleges arányok, rácsrendszerek, konstruktivista megoldások, gyakori a feketére festett fa, egyszínű bőr- vagy textilhuzatok
- Émile Gallé-váza: kifinomult forma- és színvilág, természet ihlette díszítések, áttetsző üveg, egymásba olvadó színek (különleges technikai eljárások révén)

19. Az avantgarde. Sorolja fel az avantgarde festészet célkitűzéseit, különböző irányzatait, valamint törekvéseit legismertebb festőinek művein keresztül!

Mi Breuer Marcell Vaszilij-székének bútortörténeti jelentősége? Melyek Marianne Brandt hamutartóinak jellegzetes vonásai?

A tételhez használható segédeszköz:

- Munch képét ábrázoló fotó (Sikoly)
- Matisse képét ábrázoló fotó (Music)
- Mondrian képét ábrázoló fotó (Vörös–sárga–kék kompozíció)
- Breuer Marcell Vaszilij-székét ábrázoló fotó
- Marianne Brandt egyik hamutartóját ábrázoló fotó

Kulcsszavak, fogalmak:

- Tudatos eltérés a hagyományoktól, látvány visszaadása helyett gondolati tartalmak, radikálisan új formanyelv, művészi szabadság, társadalomformáló célzat
- Egymás mellett/után létező irányzatok: expresszionizmus, fauvizmus, futurizmus, absztrakt, dadaizmus, szürrealizmus, kubizmus, konstruktivizmus
- Kandinszkij, Matisse, Munch, Chagall, Picasso, Mondrian stb.
- Vaszilij-szék: konstruktivista szemlélet, új anyag (krómozott acélcső), csővázas szerkezet, konzolos megoldás (egyenletes terhelés), függesztett ülőrész (textil- vagy bőrcsíkok), modern elvárások (sorozatgyártásból adódó mérsékelt ár, kis súly, tisztíthatóság)
- Marianne Brandt hamutartói: Bauhaus-szellemiség, letisztult formavilág, kör mint alapmotívum, különböző színű fémek (sárgaréz, nikkelt, króm)

20. A XX. század és napjaink művészete. Mutassa be a XX. század első felét meghatározó legnagyobb építészeket és újító szemléletüket, valamint beszéljen a közelmúlt néhány emblematikus épületéről!

Milyen változásokat hozott a műanyag bútorigipari felhasználása? Jellemezze Philippe Starck ikonikus citromfacsaróját!

A tételhez használható segédeszköz:

- Villa Savoye-t ábrázoló fotó
- Louvre üvegpiramisát ábrázoló fotó
- Philippe Starck Juicy Salif nevű citromfacsaróját ábrázoló fotó

Kulcsszavak, fogalmak:

- Gropius (Bauhaus), Le Corbusier (emberléptékű funkcionalitás), Frank Lloyd Wright (organikus egyszerűség), Mies van der Rohe (minimalista high tech), Alvar Aalto (regionális funkcionalizmus)
- Például: Operaház (Sydney), Pompidou Központ (Párizs), Louvre üvegpiramisa (Párizs), Guggenheim Múzeum (Bilbao), 30 St Mary Axe (London), MAXXI (Róma)
- Műanyag: kötetlen formák, könnyű darabok, színesség illetve átlátszóság, könnyen tisztán tartható gyerekbútorok, vízálló kerti bútorok, olcsóság
- Citromfacsaró: funkcióból kiinduló radikálisan megújított forma, hagyományos konyhai művelet lerövidítése, játékoság és elegancia kettőssége, használati tárgy szerethetősége

